

Teresa Mazurek, Wojciech Mazurek, Urszula Ruszkowska

Chełm - Stare Miasto, ul. Krzywa, AZP
80-90/-

Informator Archeologiczny : badania 28, 69-70

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Istotnym aspektem badań była podwodna inwentaryzacja reliktyw umocnień konstrukcji drewnianych przekładkowo-hakowych na obszarze 30 x 4 m przy prawym brzegu Drwęcy (ślady przystani rzecznej). Odnosiło się to w znacznym stopniu do oczyszczania odsłoniętych przez nurt rzeki konstrukcji zadokumentowanych podczas inwentaryzacji w 1991 r. Wystąpiły dalsze, nakryte dotąd piaskiem rzeczny konstrukcje drewniane, przemieszane z rumoszem kamieni polnych, szczątkami kości zwierzęcych oraz ułstkami naczyń glinianych, tak wczesnośredniowiecznych, jak i z pierwszych wieków n. e. (na złożu wtórnym). Pobrano próby do badań dendrochronologicznych oraz elementy konstrukcyjne do celów ekspozycyjno-konserwatorskich.

Do spektakularnych znalezisk należały dwie ostrogi wczesnośredniowieczne — obydwie datowane na przełom XII-XIII w. Na podobny czas stanowisko datował także ruchomy materiał zabytkowy w postaci zespołu naczyń glinianych.

Budy Głogowskie, st. 11
gm. Głogów Małopolski, woj.
rzeszowskie

Badania ratownicze prowadzili A. Lubelczyk i P. Mitura. Osada.
Wczesne średniowiecze.

*Literatura: *Materiały...*, s. 184.

Budy Głogowskie, st. 36
gm. Głogów Małopolski, woj.
rzeszowskie

Badania ratownicze prowadzili A. Lubelczyk i P. Mitura. Grodzisko.
Wczesne średniowiecze.

*Literatura: *Materiały...*, s. 184.

Chelmu, st. 99 — patrz: okres nowożytny

**Chelmu-Stare Miasto, ul. Krzy-
wa**
AZP 80-90/—

Muzeum Okręgowe w Chelmie

Badania prowadzili mgr mgr Teresa Mazurek (autorka sprawozdania), Wojciech Mazurek i Urszula Ruszkowska. Finansowane przez Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Chelmie. Osadnictwo średniowieczne i nowożytne.

W związku z zakładaniem linii ciepłowniczej w obrębie starej części miasta Chelmu podjęto jesienią 1994 r. nadzory archeologiczne. Wykopy ciepłownicze poprowadzone zostały jezdnią i częściowo chodnikiem ul. Krzywej, od budynku przy ul. Lubelskiej 30 do budynku przy ul. Św. Mikołaja 5, po linii zachód-wschód.

Z punktu widzenia rozwoju badań nad początkami Chelmu inwestycja ta dała niepowtarzalną możliwość przekupu sondażowego o długości ok. 300 m przez dawne podgródzie

(głównie w jego części zachodniej i północno-zachodniej), przylegające do grodu na Górze Chełmskiej.

Pierwsze odcinki wykopu, położone najdalej ku zachodowi, zawierały nowożytnie i współczesne warstwy niwelacyjne, często przemieszane i nie sięgające calca. Można wnioskować, że pierwotny teren był tutaj bardzo obniżony. Na pozostałych odcinkach wykopu ciepłowniczego głębokości sięgały na ogół kredowego calca, przykrytego niekiedy resztkami humusu pierwotnego, lub starych warstw kulturowych. Zlokalizowano tam obiekty-jamy, wypełniska piwnic domów i zasypiska wejść do podziemi kredowych zagłębione w calcu. Świadczy to o tym, że podczas wytyczania ul. Krzywej stare nawarstwienia osadnicze zostały zniwelowane i zniszczone. Stało się to przypuszczalnie w poł. XIX w., kiedy przeprowadzono regulację ulic na chełmskiej Starówce.

Wśród odstoniętych obiektów najciekawszy wydaje się obiekt 3, wstępnie interpretowany jako fosa wczesnośredniowieczna, zawierająca ceramikę z X–XIII w. Fosa, szerokości ok. 3,5 m i zachowanej głębokości ok. 1,5 m, posiadała od strony zewnętrznej, zachodniej, drewniany ostrokół, czego dowodem są 2 dołki posłupowe. Dotychczas nie było żadnych dowodów na istnienie tego typu umocnień wokół podgrodzia, dlatego przyjmowano, że umocnienia ziemne obejmowały wyłącznie Górkę Chełmską.

Na uwagę zasługuje również obiekt 6, będący częścią starej, niebrukowanej ulicy, przypuszczalnie z XVIII w., biegnącej prostopadle do ul. Krzywej.

Na dalszych odcinkach wykopu, biegnących w kierunku Górki Chełmskiej, odsłonięto liczne obiekty archeologiczne, głównie o charakterze osadowym, zawierające ceramikę wczesnośredniowieczną. Świadczą one o intensywności zabudowy tej części miasta przed wytyczeniem ul. Krzywej.

Ponadto ciekawe wydają się obiekty interpretowane jako zasypiska wejść do podziemi, zawierające liczny materiał ceramiczny o szerokim przedziale chronologicznym (XV–XIX w.), zabytki szklane oraz kości zwierzęce.

Ze wszystkich niemal obiektów oraz kolejnych odcinków wykopu pochodzą liczne zabytki w postaci: fragm. ceramiki, kafla, cegieł, płytek budowlanych, wyrobów szklanych oraz kości zwierzęcych.

Dokumentacja i materiały znajdują się w Muzeum Okręgowym w Chełmie.

Nadzór archeologiczny zakończono.

Dynów, st. 1
gm. loco, woj. przemyskie

Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej
w Przemyślu

Badania prowadził mgr Adam Kostek. Finansowane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Przemyślu. Pierwszy sezon badań. Osada z okresu wczesnośredniowiecznego.

Badania w 1994 r. podjęte zostały w związku z rozpoczęciem budowy domu mieszkalnego w obrębie stanowiska. Warunki terenowe pozwalały na założenie tylko niewielkich wykopów nad obiektami odkrytymi w trakcie wcześniejszego nadzoru archeologicznego, w profilach rowów fundamentowych.

Odkryto łącznie 6 obiektów (oznaczonych kolejnymi numerami 1–6), w tym 4 z okresu wczesnośredniowiecznego i 2 nowożytnie. Najciekawszy okazał się obiekt nr 6, wyróżniający się kształtem i wielkością. W rzucie poziomym (na głębokości 50 cm) miał formę czworoboku, z bokami w przybliżeniu równymi (3,7 x 4,1 m) oraz płaskie dno na poziomie 60–70 cm. W jego części północno-zachodniej znajdowało się skupienie kamieni, stanowiące pozostałość pieca kamiennego. Tworzyły je różnej wielkości kawałki piaskowca ułożone w formie owalu wydłużonego na linii północ-południe. W wypełnisku obiektu wystąpiły fragm. naczyń ręcznie lepionych oraz — nieliczne — toczonych na kole. Charakter materiału zabytkowego, obecność pieca kamiennego, a także kształt i wielkość obiektu wskazują, że jest on pozostałością półziemiankowej chaty mieszkalnej z okresu wczesnosłowiańskiego.